

Bogár László: Lenni vagy nem lenni?

2020 április 14. Flag

Szöveg méret

90
Mentés

- 0

5

Átlag: 5 (1 szavazat)

Mérték

Szerencsés utat, emberiség.

Viszonylag könny? volna belátni, hogy ha nem értjük igazán a dráma okait, akkor nem tudunk bel?le tanulni, és ha nem tanulunk, akkor bármikor megismétl?dhet velünk minden szörny?ség.

Bár ezt ma akár szó szerint is érthetnénk, hisz az emberiség valami olyan kihívással kénytelen szembenézni, ahol a lét vagy a nemlét a kérdés, most e Hamlet szájába adott shakespeare-i létdilemma egy másik elemét vesszük szemügyre. A híres monológnak azt a sorát, amely így hangzik „inkább t?rni a jelen gonoszt, mint ismeretlenek felé sietni”.

Minden egyes személy és minden emberi közösség úgy van vele, hogy ha valami nagy csapás éri, azonnal igyekszik mindent megtenni, hogy minél hamarabb véget érjenek a megpróbáltatások, hogy visszaálljon a régi rend. Nagyon ritkán, egészen pontosan sohasem történik meg az, hogy szembenézünk azzal, vajon mi volt e sorscsapás mélyebb oka. Pedig viszonylag könny? volna belátni, hogy ha nem értjük igazán a dráma okait, akkor nem tudunk bel?le tanulni, és ha nem tanulunk, akkor bármikor megismétl?dhet velünk minden szörny?ség.

Teljesen érthet?, persze, hogy amikor nagy baj van, és közvetlen veszélyben vagyunk, akkor azonnal cselekedni kell, elhárítani a legnagyobb fenyegetést, és se id? se tér nincsen az „okoskodásra”. Éppen ezért szokás a lehet? legteljesebb egyetértésben „pozitíve” idézni Madách híres sorát, miszerint „A tett halála az okoskodás”. (Tegyük azért hozzá, hogy ezt Lucifer mondja Az ember tragédiájában, és éppen akkor, amikor az eredend? b?n elkövetésére unszolja az els? emberpárt.) Egyel?re nem látjuk még, hogy most is így lesz-e. Hogy most is csak arra törekszik-e az emberiség, hogy valami könny?, gyors és olcsó megoldást találjon erre a válságra is, amit a járvány, illetve a járvány nyomán kialakuló soha nem látott mélység? társadalmi, gazdasági és mindebb?l adódóan nyilván politikai válság jelent.

Vagy esetleg kiderül, hogy most kivételesen nincs „olcsó” megoldás, és nincs visszatérés a régi, megszokott kényelem és biztonság világába, és azért nincs visszatérés, mert az a világ már nincs többé. Talán még az is kiderülhet, hogy ez a régi világ szigorúan filozófiai értelemben „nem is létezett”, csak fennállt. Hogy ez a megszokott világunk (a „jelen gonosz”) csak egy látványtechnikai trükksorozat, amit gigantikus média- és reklámhatalmak vetítenek elénk, és ami eleve összeomlásra volt, van ítélve. Többek között éppen azért, mert elfogadottságát, amit a politológusok elegánsan legitimációnak szoktak nevezni, kizárólag az exponenciálisan a semmibe tartó állandó, hisztérikus mozgása adja, amit a hétköznapok során gazdasági növekedésnek látunk.

Maga az Európai Unió is a mindig büszkén emlegetett „négy szabadságra” épült, az áruk, szolgáltatások, t?ke és munkaer? szabad áramlására. És az áramlás folyamatos gyorsítása érdekében a rendszer egyre komplexebb is lett, „just in time” ahol minden és mindenki a megfelel? pillanatban érkezik a gigantikus, globális, végtelen dimenziós futószalagrendszerben, és ahol persze a legkisebb kiesés is a rendszer azonnali leállásához, akár összeomláshoz vezethet. Ahol mindenki siet, mindenki megy, mindenki senkije mindenkinek, ahogy a sláger szövege mondja.

Ennek van most vége, a többség reményei szerint csak ideiglenesen, de még ha így is lenne, ez az „ideiglenesség” az emberi történelem leghosszabbnak ígérkez? ideiglenessége lesz. A nyugatias modernitás a reneszánsz „carpe diem” logikájára épül, a modern ember számára a létezés egyetlen értelme és célja a minél több fizikai élvezet elérése, és az ezen élvezetek elérését lehet?vé tev? anyag- és energiatömeg korlátlan biztosítása. Hogy mindez lelki, erkölcsi és szellemi értelemben nemcsak hogy boldogabbá, méltóbbá nem tette, nem is tehette az emberi létezést, régóta sejtjük. Ezzel szemben mivel egyre brutálisabban megbontja a létezés kozmikus rendjét, egyre súlyosabb fenyegetéseket hoz az emberiség számára.

Tudjuk, hogy a végzetes járványok alapvet? okát a mozgások hisztérikus felgyorsítása jelenti, legyen ez a nagy távolságú kereskedelem, idegenforgalom vagy éppen háború. A kórokozó számára csak az a lényeg, hogy a potenciális gazdaállatok között minél gyakoribb és minél intenzívebb érintkezések minél nagyobb tömege menjen végbe. És mi éppen ezt igyekeztünk minden er?nkkel el?zékenyen segíteni, ráadásul úgy, hogy pontosan tudtuk, hogy mit cselekszünk. Annyira, hogy most, a járvány kell?s közepén is viszonylag nyílt a vita arról, hogy az „egészség vagy a gazdaság” szempontjai a fontosabbak.

E vitához talán nem lényegtelen adalék Schopenhauer német filozófus híres mondása, miszerint az egészség nem minden, de egészség nélkül minden semmi. Az uralkodó közgazdaságtan nyilvánvaló cs?dje is egyúttal mindaz, ami lezajlik, hisz ugyan mi más célja lehetne az emberi gazdálkodásnak, mint az egészség, vagyis a „lét-teljesség” állandó, átgondolt és összehangolt el?segítése. Az a „közgazdaságtan”, amely ezt a hamis dilemmát komolyan

gondolja, bármit is állítson önmagáról, az emberi lét kirablásának cinikus, gátlástalan hatalomideológiája csupán.

Egyre több jel utal arra, hogy nincs és nem is lehet visszatérés ebbe az létfelszámoló szervez?dési módba, két ok miatt sem. Az egyik, ami már most látszik, hogy a gazdaság soha nem látott szint? visszazuhanása, az ennek nyomán kialakuló munkanélküliség eddig elképzelhetetlen szintje és a komplex globális rendszer teljes szétzilálódása ezt eleve kizárja. A másik, és ez a fontosabb, hogy annyira világossá válik e rendszer önpusztító volta, és olyan mértékben veszíti el hatalmi támogatottságát, hogy ha akarnánk se lenne hová visszatérni. Nincs más választás. mint ismeretlenek felé sietni. Szerencsés utat, emberiség.

Bogár László

(A szerz? közgazdász)

www.magyarhirlap.hu

Tisztelt olvasók!
Legyenek olyan kedvesek és támogassák "lájkukkal" a **Flag Polgári Magazin** Twitter oldalát a következ? címen: https://twitter.com/syracuse73. illetve a Facebook oldalát pedig az alábbi címen: https://www.facebook.com/flagmagazin
- Minden "lájk számít, segíti a magazin m?ködését!

Köszönettel és barátsággal!

www.flagmagazin.hu

Ajánló